

Broj: I-NM-1-61/13

Dana: 18. decembra 2013.

NOVI SAD

Na osnovu alineje 2. stava 1. člana 33. Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu ("Službeni list AP Vojvodine", br. 23/2002, 5/2004, 16/2005 i 18/2009-promena naziva akta) Pokrajinski ombudsman u postupku pokrenutom po predstavi Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine u ime L. L. iz Bečeja Filijali za Južnobački okrug Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje daje sledeće

MIŠLJENJE

U postupcima davanja prethodne saglasnosti na uput za najbližu odgovarajuću zdravstvenu ustanovu van područja matične filijale i rešavanja po prigovoru zakonskog zastupnika osiguranog lica, Prvostepena lekarska komisija sa sedištem u Žablju i Drugostepena lekarska komisija nisu se vodile najboljim interesom deteta, mlt. L. L, odnosno najboljim interesom pacijenta.

Navedena nepravilnost predstavlja povredu prava garantovanih odredbama Zakona o ratifikaciji Konvencije UN o pravima deteta, Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o pravima pacijenta.

Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, Pokrajinski ombudsman upućuje Filijali za Južnobački okrug Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje sledeću

PREPORUKU

U postupcima davanja prethodne saglasnosti na uput za najbližu odgovarajuću zdravstvenu ustanovu van područja matične filijale, a koji se tiču ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja dece, potrebno je da prvostepena lekarska komisija pored ocene medicinske dokumentacije i zdravstvenog stanja osiguranog lica, uzme u obzir i okolnost da li dete može da komunicira sa lekarom koji treba da mu pruži zdravstvenu zaštitu na maternjem jeziku.

Filijala za Južnobački okrug Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, obavestiće Pokrajinskog ombudsmana u roku od 15 dana od dana prijema preporuke o postupanju po istoj.

Ova preporuka će se objaviti na internet prezentaciji Pokrajinskog ombudsmana po uručenju Filijali za Južnobački okrug Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje.

OBRAZLOŽENJE

Pokrajinskom ombudsmanu u ime L. L. iz Bečeja predstavku je podneo Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine u kojoj je izraženo nezadovoljstvo postupanjem Drugostepene lekarske komisije filijale Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje u Novom Sadu u vezi sa zahtevom L. L. da se njegovom maloletnom sinu omogući pružanje zdravstvene zaštite, odnosno lečenje van područja matične filijale. Predstavci je priložena punomoć kojom je L. L. ovlastio Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine da ga zastupa u postupku pred Pokrajinskim ombudsmanom.

U predstavci se navodi da je maloletnom L. L. postavljena dijagnoza F 98.5 zbog čega mu je neophodan tretman kod logopeda kao i kod psihologa. Dečaku je mađarski jezik maternji i slabo govori i razume srpski jezik. Zbog navedenog, radi veće uspešnosti lečenja potrebno je da se tretmani kod logopeda i psihologa obavljaju na maternjem jeziku dečaka. Dečak sa roditeljima živi u Bečeju i s obzirom na to da na području matične filijale nema logopeda koji bi mogao da radi sa njim na mađarskom jeziku, ali da postoji logoped koji govori mađarski jezik u Domu zdravlja u Subotici u okviru Razvojnog savetovališta, roditelji su tražili da se dečak uputi na lečenje u Dom zdravlja u Suboticu. Da je za uspešno lečenje dečaka potrebno da se terapija kod logopeda sprovodi na njegovom maternjem jeziku potvrđuju nalaz i mišljenje dipl. defektolog-logopeda D. Z. iz Razvojnog savetovališta Doma zdravlja u Subotici od 20. septembra 2013. godine i izveštaj dipl. defektolog-logopeda V. M. iz Instituta za zdravstvenu zaštitu dece i omladine Vojvodine u Novom Sadu od 10. oktobra 2013. godine. Izabrani lekar sačinio je uput za lečenje dečaka u Domu zdravlja u Subotici na koji Prvostepena lekarska komisija Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, filijala Novi Sad, ispostava u Bečeju, nije dala saglasnost, odnosno dala je ocenu da nije saglasna s tim da mlt. L. bude upućen na lečenje van područja matične filijale sa obrazloženjem da Opšta bolnica Subotica nije u mreži ustanova sa kojima RFZO ima sklopljen ugovor (iako roditelji i nisu postavili zahtev da se mlt. L. leči u Opštoj bolnici u Subotici već u Domu zdravlja Subotica). Na ocenu Prvostepene lekarske komisije matične filijale uložen je prigovor te je Drugostepena lekarska komisija filijale Fonda u Novom Sadu aktom br. 453 od 28. oktobra 2013. godine potvrdila ocenu Prvostepene lekarske komisije i prigovor odbila. Ocena Drugostepene lekarske komisije je obrazložena time da se lečenje dečaka može obaviti i na području matične filijale. Zakonski zastupnik mlt. L. je podneo zahtev RFZO, filijala Bečej da mu se izda rešenje o oceni Drugostepene lekarske komisije sa namerom da protiv istog pokrene upravni spor.

Podnosilac predstavke smatra da je postupanjem Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, Drugostepene lekarske komisije filijale u Novom Sadu, a i Prvostepene lekarske komisije povređeno pravo maloletnog deteta na najviši nivo zdravstvene zaštite i rehabilitacije garantovano članom 24. tačka 1. Zakona o ratifikacije Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima deteta („Sl. list SFRJ-Međunarodni ugovori, br. 15/90 i „Sl. list SRJ-Međunarodni ugovori“, br. 4/96 i 2/97), kao i da je učinjena povreda prava na kvalitet pružanja zdravstvene usluge i prava na bezbednost pacijenta garantovanih članom 9. i 10. Zakona o pravima pacijenata („Sl. glasnik RS“, 45/2013).

Radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja Pokrajinski ombudsman uputio je Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje, filijala Novi Sad zahtev da se izjasni o navodima iz predstave.

Dopisom 01 br. 070-18/2013-169 primljenim 28. novembra 2013. godine Filijala Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje za Južnobački okrug izjasnila se da je Prvostepena lekarska komisija za Titel, Žabalj, Temerin i Bečej uzimajući u obzir zdravstveno stanje osiguranog lica na osnovu medicinske dokumentacije donela ocenu da nije saglasna sa upućivanjem osiguranog lica, mlt. L. L, na kontrolni pregled van područja matične filijale. Rešavajući po prigovoru na ocenu Prvostepene lekarske komisije, Drugostepena lekarska komisija je donela ocenu da nije saglasna sa upućivanjem van područja matične filijale u Dom zdravlja Subotica jer je mišljenja da se lečenje može sprovesti na području matične filijale. Nadalje, da će Filijala postupati u skladu sa zakonskim ovlašćenjima te doneti i dostaviti osiguraniku, u skladu sa njegovim zahtevom, rešenje o oceni Drugostepene lekarske komisije kako bi isti mogao protiv rešenja da pokrene upravni spor.

U članu 24. Zakona o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima deteta, između ostalog, navodi se da države članice priznaju ***pravo deteta na najviši nivo zdravstvene i medicinske zaštite i na rehabilitaciju te da će države članice nastojati da ni jednom detetu ne bude uskraćeno pravo na takvu zdravstvenu zaštitu.***

Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Sl. glasnik RS“, br. 107/2005, 72/2009 - dr. zakon, 88/2010, 99/2010, 57/2011, 119/2012 i 45/2013 - dr. zakon) utvrđuje načela zdravstvene zaštite, odnosno pružanje iste u Republici Srbiji. Između ostalih pružanje zdravstvene zaštite zasniva se na *načelu pristupačnosti* koje se ostvaruje obezbeđivanjem odgovarajuće zdravstvene zaštite građanima Republike, koja je fizički, geografski i ekonomski dostupna, odnosno kulturno prihvatljiva, a posebno zdravstvene zaštite na primarnom nivou; *načelu pravičnosti* koje se ostvaruje zabranom diskriminacije prilikom pružanja zdravstvene zaštite po osnovu rase, pola, starosti, nacionalne pripadnosti, socijalnog porekla, veroispovesti, političkog ili drugog ubeđenja, imovnog stanja, kulture, jezika, vrste bolesti, psihičkog ili telesnog invaliditeta i *načelu efikasnosti* zdravstvene zaštite čije se ostvarivanje ogleda u postizanju najboljih mogućih rezultata u odnosu na raspoloživa finansijska sredstva, odnosno postizanjem najvišeg nivoa zdravstvene zaštite uz najniži utrošak sredstava. Članom 25. Zakona, o okviru odredbi Zakona kojima se garantuju ljudska prava i vrednosti u zdravstvenoj zaštiti, propisano je da svaki građanin ima pravo da zdravstvenu zaštitu ostvaruje uz poštovanje najvišeg mogućeg standarda ljudskih prava i vrednosti, odnosno ima pravo na fizički i psihički integritet i na bezbednost njegove ličnosti, kao i na uvažavanje njegovih moralnih, kulturnih, religijskih i filozofskih ubeđenja ***te da svako dete do navršениh 18 godina života ima pravo na najviši mogući standard zdravlja i zdravstvene zaštite.***

Članom 3. stav 1. Zakona o pravima pacijenta, pacijentu se garantuje jednako pravo na kvalitetnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu u skladu sa njegovim zdravstvenim stanjem, opšteprihvaćenim stručnim standardima i etičkim načelima, ***u najboljem interesu pacijenta i uz poštovanje njegovih ličnih stavova.*** Članom 9. je propisano da pacijent ima pravo na blagovremenu i kvalitetnu zdravstvenu uslugu, u skladu sa zdravstvenim stanjem i utvrđenim stručnim standardima. Shodno članu 10. Zakona pacijent ima pravo na bezbednost u ostvarivanju zdravstvene zaštite, u skladu sa savremenim dostignućima zdravstvene struke i

nauke, s ciljem postizanja najpovoljnijeg ishoda lečenja i smanjenja rizika za nastanak neželjenih posledica po zdravlje pacijenta, na najmanju moguću meru. Zdravstvena ustanova je dužna da se stara o bezbednosti u pružanju zdravstvene zaštite, kao i da kontinuirano prati faktore rizika i preduzima mere za njihovo smanjenje, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast kvaliteta u zdravstvenoj zaštiti. Pacijent ne može trpeti štetu prouzrokovanu neadekvatnim funkcionisanjem zdravstvene službe. Pravo na kvalitet zdravstvene usluge podrazumeva odgovarajući nivo pružanja zdravstvenih usluga i humanog odnosa prema pacijentu.

Shodno članu 46. stav 2. Pravilnika o načinu i postupku ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja („Sl. glasnik RS“, br. 10/2010, 18/2010 - ispr., 46/2010, 52/2010 - ispr., 80/2010, 60/2011 - odluka US i 1/2013) lekarska komisija matične filijale imala je mogućnost da u zavisnosti od procene lekarske komisije da ili uskrati davanje prethodne saglasnosti na uput za najbližu odgovarajuću zdravstvenu ustanovu van područja matične filijale koja može da pruži zdravstvenu zaštitu osiguranom licu koji je izabrani lekar mlt. L. izdao.

Međutim, Pokrajinski ombudsman je mišljenja da se, u ovom slučaju, Prvostepena kao i Drugostepena lekarska komisija prilikom davanja mišljenja, odnosno saglasnosti za lečenje osiguranog lica van područja matične filijale nisu vodile najboljim interesom deteta tj. pacijenta. Shodno odredbama Zakona o ratifikaciji Konvencije UN o pravima deteta, države članice su priznale ***pravo deteta na najviši nivo zdravstvene i medicinske zaštite i na rehabilitaciju i obavezale se da će nastojati da ni jednom detetu ne bude uskraćeno pravo na takvu zdravstvenu zaštitu.*** Zakonom o zdravstvenoj zaštiti propisano je da dete ***do navršениh 18 godina života ima pravo na najviši mogući standard zdravlja i zdravstvene zaštite, Zakonom o pravima pacijenta, pacijentu se garantuje pravo na kvalitetnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu u najboljem interesu pacijenta.***

Imajući u vidu prirodu zdravstvenog problema mlt. L, da se radi o devetogodišnjem detetu koje ima teškoće i smetnje u govoru koji pritom slabo govori srpski jezik jasno se nameće logičan zaključak da bi za dete najbolje bilo da se tretmani, tj. lečenje kod logopeda sprovode na njegovom maternjem jeziku jer se s pravom može očekivati da će dete na taj način najbrže napredovati, odnosno da bi sprovođenje tretmana s logopedom na dečakovom maternjem jeziku za njega bilo najefikasnije. Dete ne bi trebalo da snosi štetne posledice zbog okolnosti da u matičnoj filijali kojoj pripada nije moguće da mu se pruži zdravstvena zaštita koja bi bila najefikasnija za lečenje njegovog zdravstvenog problema, odnosno zdravstvena zaštita koja u njegovom slučaju bila najbolja i najefikasnija, a samim tim i najkvalitetnija.

Imajući u vidu napred navedeno, Pokrajinski ombudsman je zauzeo stav da je potrebno unaprediti postupanje lekarskih (prvostepenih i drugostepenih) komisija Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje u kom cilju i upućuje ovo mišljenje sa preporukom.

ZAMENICA POKRAJINSKOG OMBUDSMANA

Eva Vukašinić